

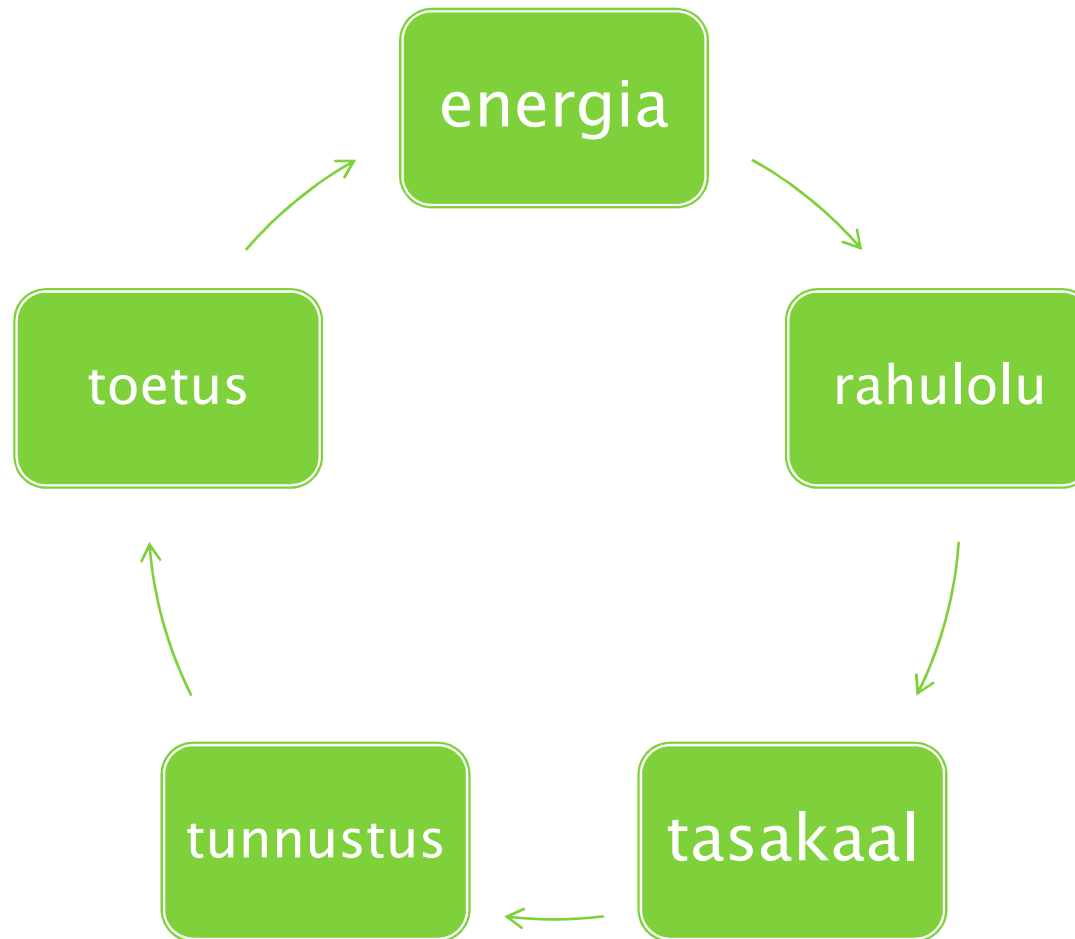
Töötajate heaolu edendamine koolis

Soome-Eesti uurimis- ja arendusprojekt
2009–2012

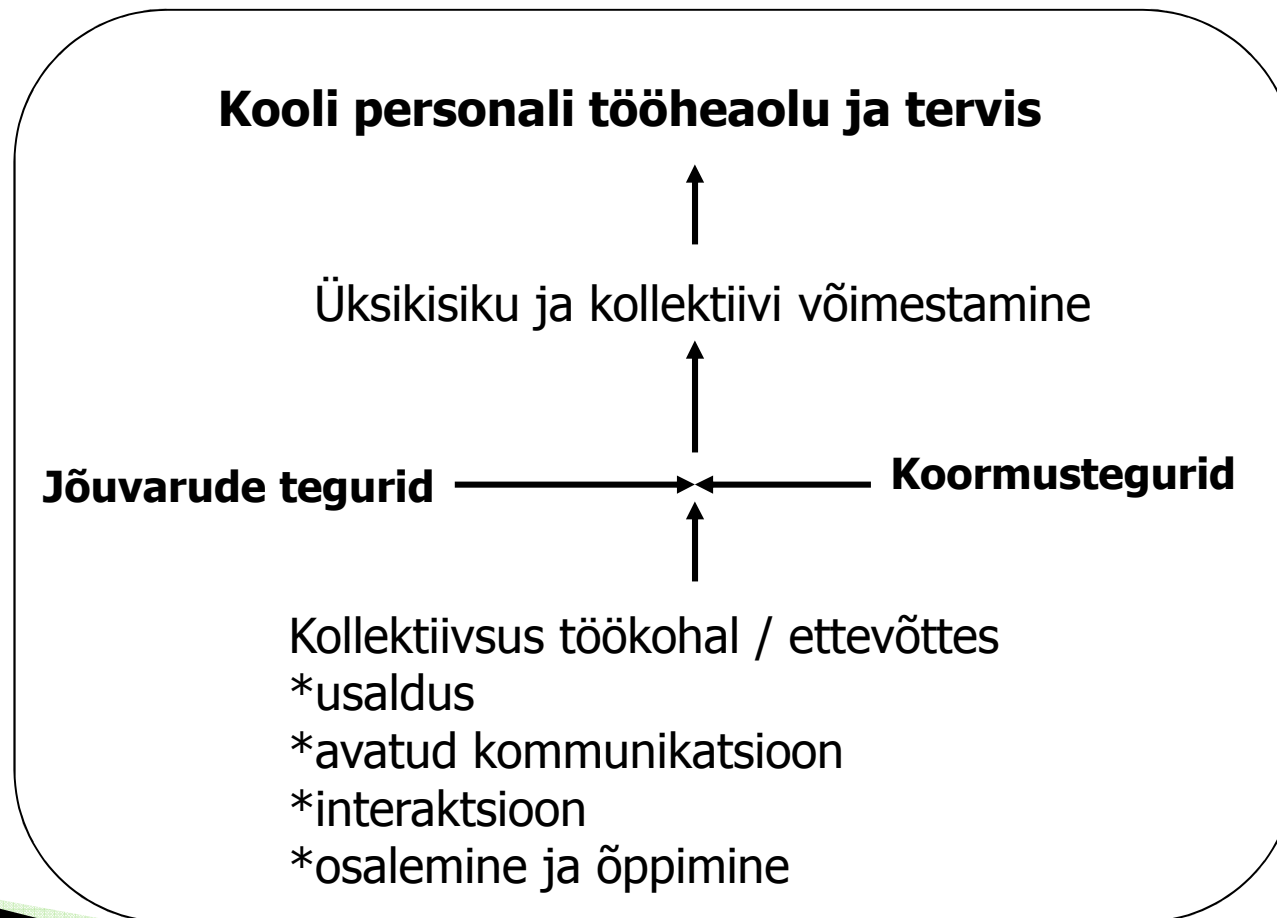
Ida-Soome Ülikool Tervise Arengu Instituut

Heaolu??!

Heaolu on individuaalne mõiste

Koolikollektiivi personali tööheaolu ja seda kirjeldavad tegurid

Allikmaterjali:
Saaranen T,
Tossavainen K,
Turunen H & Vertio
H. 2004.
Työhyvinvoinnin
rakentuminen
kouluyhteisöissä –
henkilöstön ja
työterveyshoitajien
arviointia. Työ ja
ihminen 18 (4),
328–341 alusel.

Projekti rahvusvaheline eesmärk

- ▶ Rahvusvaheliselt oluline:
Euroopa Tervist Edendavate koolide teooria, metoodika ja praktilise teadmise arendamise töögrupi liikmed prof. Kerttu Tosavainen ja Phd. Hannele Turunen on töötanud välja küsimustiku “Töötajate heaolu edendamine koolis”, mille kasutatavust tulevikus erinevates riikide koolides aitame testida.

Projekti eesmärk kodus

- ▶ Kasutada “Töötajate heaolu küsimustikku” kui tööriista 39 koolis töötajate heaolu hindamiseks
- ▶ Saada usaldusväärsed andmed igale koolile töötajate heaolu kohta
- ▶ Kasutada usaldusväärsetele andmetele toetuvat metoodikat iga kooli kollektiivi heaolu edendamiseks
- ▶ Anda töötajatele võimalus omandada universaalsed oskused nii sotsiaalse kui füüsilise keskkonna parendamiseks

Kooli personali tööheaolu edendamine – uuringu- ja arendusprojekti Soomes ja Eestis 2009–2012

- ▶ Eestist osaleb 39 kooli
(N=1934, vastajate protsent Tööheaolu indeksi küsitluses 68,4%)
- ▶ Soomest osaleb 40 kooli
(N=879, vastajate protsent Tööheaolu indeksi küsitluses 55%)

Uuringus osalevad Eestis Tervist Edendavad Koolid

Osalevad koolid

- ▶ **Läänemaa** *Mai Jõevee*
- ▶ Oru Põhikool
- ▶ Virtsu Põhikool
- ▶ Kullamaa Keskkool

- ▶ **Järvamaa** *Helle Põllu*
- ▶ Paide Ühisgümnaasium
- ▶ Roosna–Alliku Põhikool
- ▶ Laupa Põhikool

- ▶ **Raplamaa** *Pilvi Pregel*
- ▶ Kaiu Põhikoolis
- ▶ Kabala Lasteaia–Põhikooli
- ▶ Rapla Vesiroosi Gümnaasium
- ▶ Valtu Põhikool

- ▶ **Lääne–Virumaa** *Olga Boitsov*
- ▶ Vaeküla kool
- ▶ Rakvere Linna Algkool
- ▶ Haljala Gümnaasium
- ▶ Sõmeru Põhikool

- ▶ **Põlvamaa** *Ene Mattus*
- ▶ Vaste–Kuuste Kool
- ▶ Röpina Ühisgümnaasium
- ▶ Orava Põhikool
- ▶ Mammaste Lasteaed–Algkool

- ▶ **Tartumaa** *Ülle Närska*
- ▶ Puhja Gümnaasium
- ▶ Konguta Kool
- ▶ Võnnu Keskkool
- ▶ Nõo Põhikool

Osalevad koolid 2

- ▶ **Viljandimaa** *Silva Kolk*
- ▶ Viiratsi Algkool
- ▶ Viljandi Maagümnaasium
- ▶ Tääksi Põhikool

- ▶ **Tartu** *Ülle Prommik*
- ▶ Tartu Herbert Masingu Kool
- ▶ Tartu Kroonuaia Kool
- ▶ Tartu Descartes´i Lütseum
- ▶ Tartu Veeriku Kool
- ▶
- ▶ **Saaremaa** *Imbi Jae*
- ▶ Tornimäe Põhikool
- ▶ Kuressaare Gümnaasium

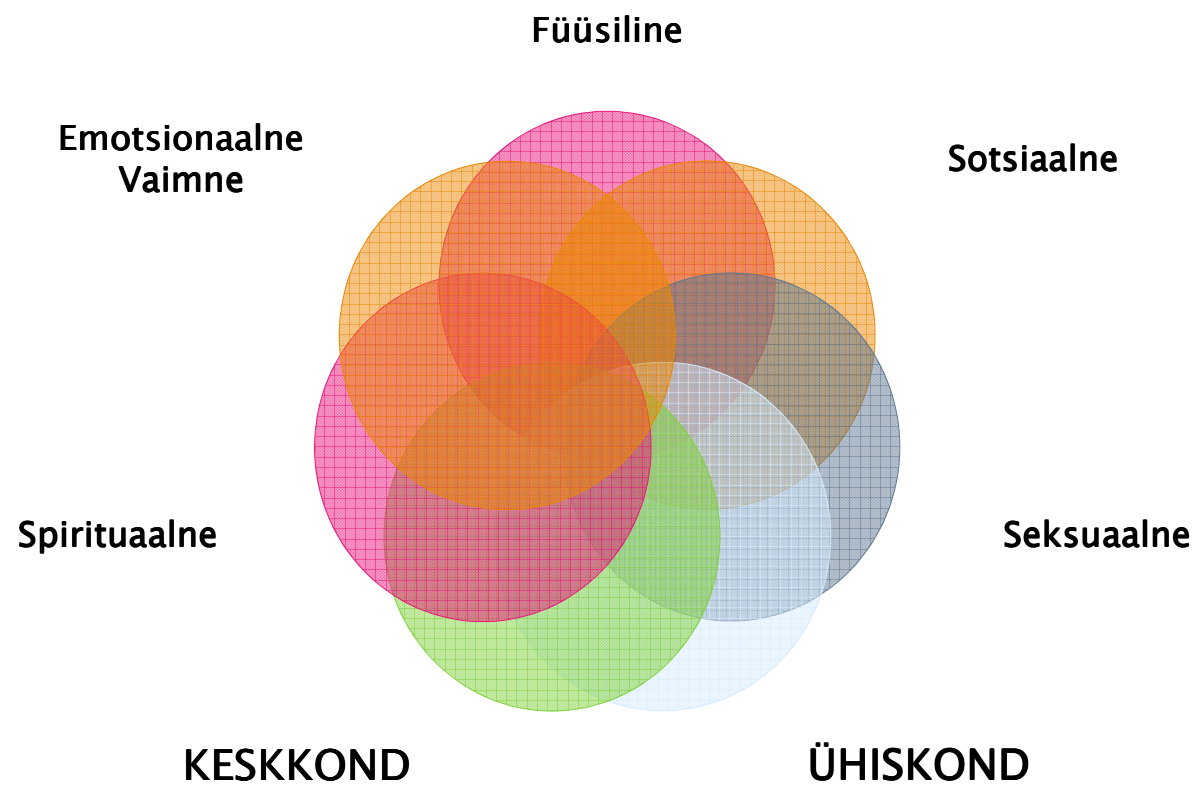
- ▶ **Tallinn**
- ▶ *Kädi Lepp ja Riina Rosenfeld*

- ▶ Pirita Majandusgümnaasium
- ▶ Tallinna Saksa Gümnaasium
- ▶ Tallinna 32. Keskkool
- ▶ Pelgulinna Gümnaasium
- ▶ Lilleküla Gümnaasium
- ▶ Kalamaja Põhikool
- ▶ Tallinna I Internaatkool

Tervise edendamise eesmärgiks on kogu koolipere heaolu arendamine

- ▶ Tervise edendamist töökohal / koolikollektiivis võib määratleda protsessina, milles kollektiiv
 - defineerib oma vajadused ja eesmärgid
 - määratleb vajaduste rahuldamise ja eesmärkide saavutamise viisid ning
 - kavandab üheskoos tegevuse tähtsuse järjestuse
- ▶ Lähenemisviisiks on tervisest lähtuv ja jõuvarude tähtsust rõhutav mudel

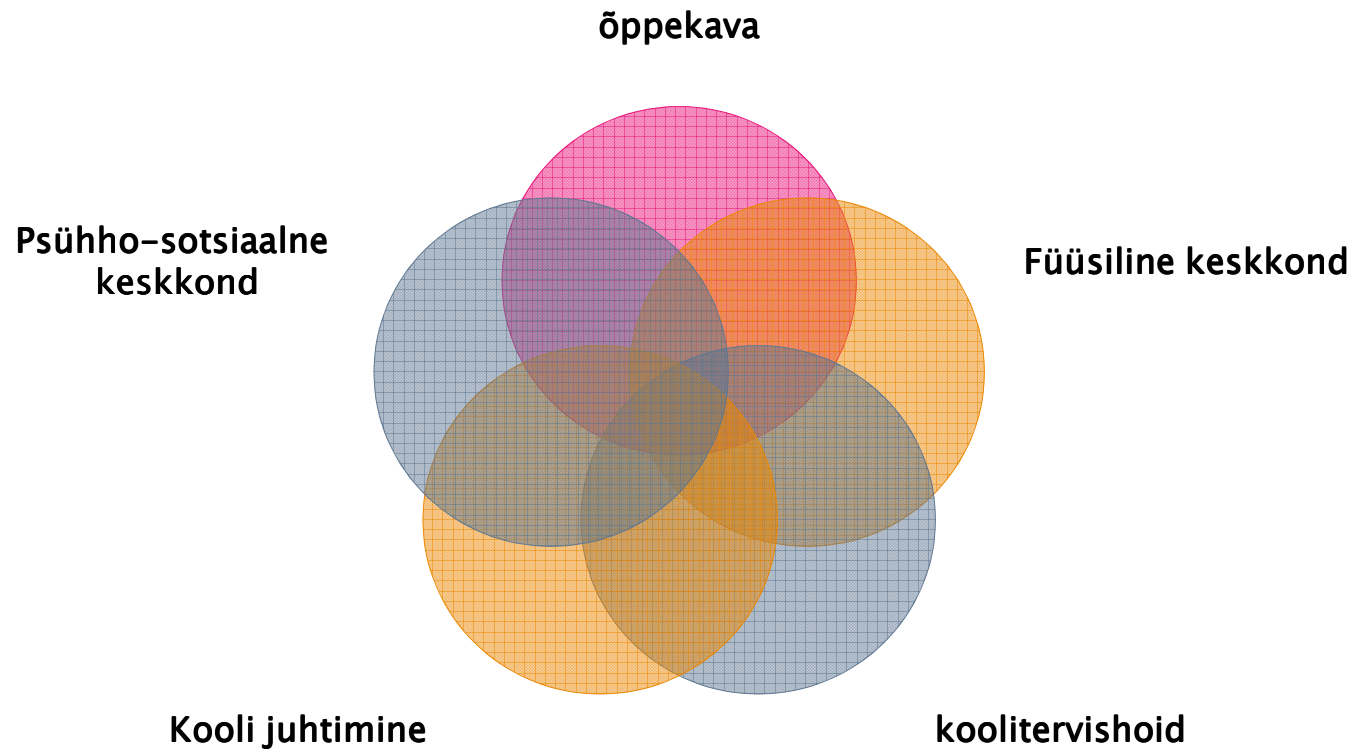
Tervise aspektid

WHO tervisest

- ▶ Tervis on igaühe **enda asi**
 - ▶ Tervis sõltub meie keskkonnast ja inimesed vajavad tuge ja võimalust olla terve
- ▶ Tervist saab parandada **meditsiinilise** sekkumise ja **individuaalsete** muudatuste teel
- ▶ Tervise peamine parandamine toimub tervise edendamise teel luues/muutes (sotsiaalsed ja füüsilist) keskkonda, mis toetab tervist ja võimaldab inimestel ise otsustada ja aidata neil saada nii terveks kui nad soovivad.
- ▶ Eesmärk on perfektne tervis
 - ▶ Eesmärk on aidata inimestel olla nii terved nagu nad tahavad – tervis kui eluviis mitte eesmärk omaette

Koolitervist määravad tegurid

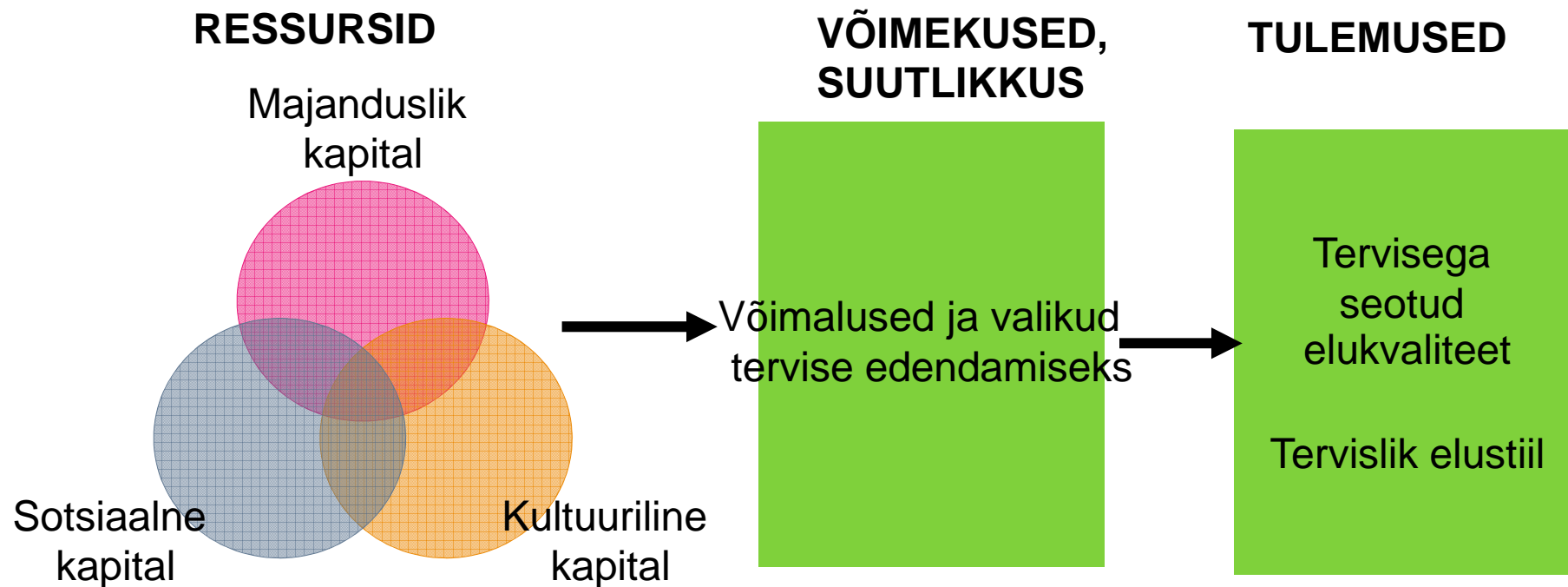

Uuring “Heaolu töökeskkonnas”

- ▶ Töötingimused
- ▶ Töökorraldus
- ▶ Kollegiaalsus
- ▶ Tunnustus
- ▶ Suhted juhiga
- ▶ Töötaja töökoormus
- ▶ Töötaja taastumisvõimalused

Kapitali struktuur, jõuvarud ja tervis

(Allikas Abel T. 2008)

- ▶ Soome kogemus
- ▶ Eva Ryhänen´i
- ▶ Ettekande põhjal

Taustinfo Soome Soukka kooli õpetajate heaolu edendamiseks

- ▶ Oli 2000. aasta november.
- ▶ Paljudel õpetajatel oli tekkinud erineva raskusastmega väsimus/kurnatus tööst.
- ▶ Õhu kvaliteet koolis oli katastrofaalselt halb.
- ▶ Töötajaid haigestusid, osa läks teistesse koolidesse ja tööruumidesse.

Mida nende väsimust põhjustavate küsimustega ette võtta?

- ▶ Moodustati töögrupp, kes organiseeris mitmeid koosolekuid ja arvamustevahetusi.
- ▶ Kokkuvõtte kirjutati pabertahvlile kõikidele lugemiseks.
- ▶ Õpetajatele anti võimalus täiendavaid kommentaare paberile kirjutada.
- ▶ Kokkuvõtte koos kommentaaridega edastati kooli direktorile
- ▶ Ühine soov oli, et kooli direktor pühenduks nende heaoluga seotud küsimuste korraldamisele ning algataks neid käsitleva diskussiooni.

Tööheaolu küsitlus õpetajatele 2004.a. novembris

- ▶ Läbiviijateks spetsialistid – Kuopio Ülikool
Kerttu Tossavainen ja Terhi Saaranen
- ▶ Viidi läbi kõikides meie kooli Comeniuse projekti partnerriikides: Itaalias, Saksamaal ja Iirimaa
- ▶ Saadi mahukat ja täpset teavet tööheaolu mõjutavate tegurite kohta, milline on meie kooli olukord nelja valdkonna alusel mõõdetuna ning milline on nende tegurite seis meie partnerkoolides.

Tulemused

- ▶ Siseõhu kvaliteet on kogu aeg olnud vestlusteemaks ja väsimuse tekke põhjuseks
- ▶ Kooli siseõhk oli peale mitmeid paranduskatseid endiselt nii halb, et mõned õpetajad olid sunnitud teise kooli minema.
- ▶ Maja otsustati maha lammutada ja viia õppetöö üle teistesse ruumidesse.
- ▶ Olime pagenduses juba enne jõule.

Kool suletakse

- ▶ Hea töökollektiiv pidas vastu ja hoidis kokku!
- ▶ Oli omandatud väsimuse ületamise ja halva olukorraga toimetuleku oskusi, mis muutusid vilumusteks ja võeti omaks!
- ▶ Viimane tööpäev selles koolis oli tunnistuste jagamise päeval.

Aitäh küsitluse eest!

- ▶ Ilma selle küsitluseeta ei oleks mitmed meie tööheaolu ülal pidavad ja seda edendavad küsimused lahendust leidnud.
- ▶ Töökollektiiv Soukka koolis on lausa suurepärane ja peab vastu ka pagendusele erinevates koolides, kuni meie uus koolimaja 2011. aastal valmis saab.

Tegevuskava

Tegevuskava vorm

- ▶ PERSONALI HEAOLU EDENDAMINE KOOLIS
- ▶
- ▶
- ▶ Kuupäev:
- ▶
- ▶ Kooli nimi:

TK koostamisele eelnev analüüs

- ▶ Enne tegevuste kavandamist töögrupp hindab ja analüüsib hetkeolukorda: (uuring😊)
- ▶ Valib 2–3 probleemi
- ▶ Analüüsi käigus toob töögrupp välja probleemide põhjused –
 1. Milles probleem väljendub?
 2. Mil määral probleem on takistuseks ja kellele?
 3. Mis võivad olla probleemi taustategurid?
 4. Kas probleem seostub mõne teise probleemiga?
 5. Kas midagi on võimalik teha?
 6. Mis juhtub, kui midagi ei tehta?

Eesmärk

- ▶ Eesmärgi püstitamine
- ▶ (võimalikult konkreetne eesmärk, mida soovitakse saavutada (tulemus, mõju).

- ▶ Kavandatud tegevused ja ajakava kuni 2012. aasta lõpuni
- ▶ (märgime siia, millal arendustegevus algab ja millal on planeeritud lõpetada)
- ▶ *(tegevused võiks planeerida pikemaks ajaks, soovitatavalt 2 aastaks)*

Vahendid

- ▶ Ressursid
- ▶ Millise arendustegevuse/meetodi abil soovitud eesmärk saavutatakse?
- ▶ Kust saame tegevuse teostamiseks vajalikud ressursid/rahalsed vahendid?
- ▶ *(teadmised, aeg, inimesed, vahendid, raha)*

Vastutused

- ▶ Vastutuste jagamine, võtmine ja avalikustamine
- ▶ Vastutav isik
- ▶ Kooli direktor (praktiliselt tegelev isik)
allkirja koht *allkirja koht*
- ▶ Töögrupi liikmed
- ▶ (nt. tervishoiutöötaja, õpetajad, teised kollektiivi esindajad)
allkirja koht

Tegevuse hindamine

- ▶ **Hindamine** (täidetakse arendustegevuse ajal: vahehinnangud etappide kaupa ja lõplik hinnang)
- ▶ Kas soovitud eesmärk saavutati?
- ▶ Ettepanekud arendustegevuse jätkamiseks.
- ▶ Vahehinnang I etapp

Kinnitame vahehinnangu I etapile:

Kuupäev

Koolidirektori ja vastutava isiku allkirjad

Vahehinnang

- ▶ Kas soovitud eesmärk saavutati?
Ettepanekud arendustegevuse jätkamiseks.
- ▶ Vahehinnang II etapp

- ▶ Kinnitame vahehinnangu II etapile:
- ▶ Kuupäev _____ Allkiri (kooli direktori ja vastutava isiku allkirjad)

Lõplik hinnang

- ▶ Kas soovitud eesmärk saavutati?
Ettepanekud arendustegevuse jätkamiseks.

- ▶ Lõplik hinnang

- ▶ Kinnitame lõpliku hinnangu:

- ▶ Kuupäev Allkiri (kooli direktori ja vastutava isiku allkirjad)

Paljud maailma suurimatest saavutustest on selliste inimeste (õpetajate) kätetöö, kes vahel väsisid ja kaotasid usu, kuid töötasid siiski edasi.

Meeskonna nimel tänades,
Siivi Hansen